

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 278/06-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. februára 2008 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť R. R., B., zastúpeného advokátom JUDr. D. R., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 55/97 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 55/97 p o r u š i l základné právo R. R., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 55/97 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietahov.

3. R. R. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. R. R. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 888 Sk (slovom šesťtisícosemstoosemdesiatosem slovenských korún), ktorú je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. D. R., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 14. septembra 2006 č. k. I. ÚS 278/06-9 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť R. R., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 55/97 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo, že: *„Právny predchodca sťažovateľa sa žalobou zo dňa 30. 07. 1996 domáhal zaplataenia istiny 598 458,- Sk a príslušenstvo, pričom žaloba bola podaná na Mestskom súde v Bratislave. Následne bola vec postúpená Krajským súdom v Bratislave Okresnému súdu Bratislava I, kde je vedená pod sp. zn. 16 C 55/97. Žaloba bola zmenená tak, že veriteľ sa domáha zaplataenia istiny vo výške 1.601.024,- Sk a príslušenstvo. Na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 17. 11. 2003 sťažovateľ ako postupník kúpil pohľadávku voči žalovanému v celkovej výške 1.601.024,- Sk (škoda vo výške 598.458,- Sk, zmluvná pokuta 1.000.000,- Sk a odmena za vykonaný znalecký úkon 2.566,- Sk) a vstúpil do konania namiesto pôvodného veriteľa. Za postúpenie pohľadávky sťažovateľ zaplatil sumu 1.601.024,- Sk.*

Súd uznesením zo dňa 30. 11. 1999 zastavil konanie voči odporcovi v II. a III. rade.

Uznesením zo dňa 23. 10. 2000 súd zastavil konanie v časti návrhu o zaplatenie sankčných úrokov od 11. 06. 1993 do 27. 06. 1994 v celkovej výške 1.045.580,80,- Sk. Súd pripustil zmenu petitu tak, že odporcovia sú solidárne povinní zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní od právoplatnosti rozsudku škodu na nehnuteľnosti vo výške 598.458,- Sk spolu so zmluvnou pokutou vo výške 1.000.000,- Sk a odmenu za vykonaný znalecký úkon vo výške 2.566,- Sk a trovy konania vo výške 64.040,- Sk.

Dňa 28. 10. 1996 podali podnet na Mestský súd v Bratislave M. R. a manželka M. na vstup do konania. Dňa 10. 10. 2001 súd uznesením rozhodol, že vstup M. R. a M. R. do konania ako vedľajších účastníkov na strane odporcu sa nepripúšťa.

Na odvolanie M. R. a M. R. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 22. 02. 2002 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Samotný sťažovateľ viackrát žiadal príslušný súd, aby vo veci konal a nariadil pojednávanie a keďže nedošlo k náprave, podal dňa 05. 04. 2006 sťažnosť na prieťahy v konaní.

Predseda súdu listom zo dňa 31. 05. 2006 potvrdil, že bol zistený objektívny prieťah v konaní od 07. 07. 2005 do 24. 05. 2006 a preto sťažnosť zhodnotil ako dôvodnú. Sťažovateľ je názoru, že prieťah vo veci je ďaleko väčší, ako to vymedzil predseda okresného súdu, pričom je potrebné si uvedomiť, že ide o desaťročnú vec, ktorá ešte nebola vôbec meritórne rozhodnutá. (...)

Podľa názoru sťažovateľa (...) vec nie je ani právne ani fakticky zložitá v takej miere, aby ju nebolo možné za desať rokov právoplatne rozhodnúť a správanie sťažovateľa ako účastníka konania a ani jeho právneho predchodcu neprispelo k doterajšej dĺžke konania. Naopak Okresný súd Bratislava I v konaní nepostupoval v zásade plynulo, v súlade s požiadavkou vyjadrenou v ust. § 100 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého, len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Ako to vyplýva zo spisu, okresný súd tak nekoná. (...)

Nekonaním súdu vznikla sťažovateľovi ujma, v dôsledku ktorej sa sťažovateľ nachádza vo finančnej situácii neumožňujúcej plniť si svoje záväzky voči štátnym inštitúciám, obchodným partnerom, pričom sa táto neistota prenáša aj do jeho rodinného a spoločenského života, keďže pohľadávku voči žalovanému sťažovateľ nadobudol na základe zmluvy o postúpení pohľadávky za odplatu, ktorú zaplatil z rodinných prostriedkov

a zároveň aj ujma morálna, nakoľko sa sťažovateľ nemôže v primeranej lehote domôcť svojich práv garantovaných nielen Ústavou Slovenskej republiky ale aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...) Sťažovateľ žiada ako primerané finančné zadosťučinenie sumu 100.000,- Sk. Táto suma vychádza podľa názoru sťažovateľa zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva a to so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľ zároveň žiada rozhodnúť aj o povinnosti Okresného súdu Bratislava I uhradiť trovy konania sťažovateľa a to za právne zastúpenie sťažovateľa advokátom, ktorý vo veci vykonal dva úkony právnej služby ... (t. j. 5.788,- Sk) a keďže je advokát sťažovateľa platcom DPH, zvyšuje sa tarifná odmena o 19 % DPH (...). Celkom predstavujú trovy konania sumu 6 887,50 Sk, ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (...) V zmysle vyššie uvedených skutočností (...) navrhujem, aby ústavný súd rozhodol nálezom takto:

1. Základné právo R. R. (...) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 55/97 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 55/97 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi R. R. (...) sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk (...), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť R. R. trovy konania 6 887,50 Sk na účet advokáta JUDr. D. R., B., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jej predsedníčkou JUDr. G. B., listom z 8. januára 2008 sp. zn. Spr. 3947/07 a právny zástupca sťažovateľa prípisom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 25. januára 2008.

2.1 Predsedníčka okresného súdu opísala chronológiu úkonov, ktoré súd vo veci vykonal, a uviedla nasledovné relevantné skutočnosti:

«(...) dovoľujem si Vám (...) oznámiť, že netrvám na ústnom pojednaní doručenej ústavnej sťažnosti. Súhlasím s tým, aby podľa ust. § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, ak dospeje k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. (...)

S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že celé predmetné konanie je poznačené prieťahmi, ktoré boli spôsobené neprimerane vysokým počtom pridelených vecí v oddelení zákonnej sudkyne ako i pretrvávajúcim poddimenzovaným stavom sudcov a administratívnych pracovníkov na Okresnom súde Bratislava I.

V prípade, ak Ústavný súd SR dospeje k názoru, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, dovoľujeme si požiadať, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prieťahov v konaní. S poukazom na uvedené objektívne dôvody, za ktorých došlo k prieťahu v konaní prosím Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v plnej výške. (...)»

2.2 Právny zástupca sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu uviedol:

„V právnej veci sťažovateľa p. R. R. (...) si dovoľujeme konajúcemu súdu oznámiť, že sťažovateľ tak, ako už uviedol vo svojej písomnej sťažnosti netrvá na verejnom ústnom pojednaní senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Všetky podstatné okolnosti týkajúce sa porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote zo strany porušovateľa Krajského súdu v Nitre boli uvedené v sťažnosti datovanej dňa 15. 08. 2006, pričom k uvedenému sťažovateľ nemá viac čo uviesť. Sťažovateľ týmto nevyužíva svoje právo vyjadriť sa k vyjadreniu predsedu Okresného súdu Bratislava I, ktoré mu bolo doručené.

Vzhľadom na skutočnosť, že si sťažovateľ uplatňuje právo na náhradu trov právneho zastúpenia, (...) za účelom preukázania uplatnenia dane z pridanej hodnoty, ktorú si taktiež

nárokuje, dovoľuje predložiť aj Potvrdenie o registrácii právneho zástupcu sťažovateľa ako platiteľa DPH.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 16 C 55/97:

Dňa 2. augusta 1996 podala spoločnosť C., s. r. o., B. (ďalej len „navrhovateľ“), bývalému Mestskému súdu v Bratislave žalobný návrh proti 1. Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo životného prostredia“), 2. Okresnému úradu životného prostredia v Ž. (ďalej len „okresný úrad“) a 3. Obvodnému úradu životného prostredia B. (ďalej len „obvodný úrad“ spolu len „odporcovia“) o zaplatenie 598 458 Sk s príslušenstvom, titulom náhrady škody. Neskôr, ako to vyplynie z tejto chronológie, sa namiesto navrhovateľa stal účastníkom konania sťažovateľ titulom postúpenia pohľadávky.

Dňa 6. augusta 1996 Mestský súd v Bratislave vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v sume 65 760 Sk.

Dňa 28. októbra 1996 M. R. a manželka M. z B. podali podnet, aby ich Mestský súd v Bratislave prizval do konania ako vedľajších účastníkov.

Dňa 26. februára 1997 už Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) postúpil vec podľa § 104 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) na ďalšie konanie okresnému súdu.

Dňa 21. apríla 1997 okresný súd vyzval odporcov, aby sa vyjadrili k žalobnému návrhu.

Dňa 22. mája 1997 sa ministerstvo životného prostredia vyjadrilo k návrhu. Rovnako tak urobil aj okresný úrad 23. mája 1997 a obvodný úrad zaslal svoje vyjadrenie súdu 6. júna 1997.

Dňa 8. júna 1997 okresný súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, pretože návrh bol rozšírený o sumu 1 045 580 Sk.

Dňa 16. júla 1997 navrhovateľ oznámil okresnému súdu, že súdny poplatok v sume 65 760 Sk už zaplatil, a zároveň predložil súdu potvrdenie o zaplatení 41 824 Sk ako ďalšej časti poplatku.

Dňa 7. júla 1998 súd vyzval navrhovateľa na odstránenie nedostatkov návrhu pod hrozbou zastavenia konania.

Dňa 8. júla 1998 okresný súd vyzval M. R. a manželku M., aby upresnili, prečo chcú vo veci vystupovať ako účastníci konania. Menovaní upresnili svoje podanie 21. júla 1998.

Dňa 5. augusta 1998 navrhovateľ požiadal súd o predĺženie lehoty na odstránenie nedostatku návrhu v konaní sp. zn. 16 C 55/97.

Dňa 7. augusta 1997 navrhovateľ požiadal súd o nariadenie termínu pojednávania. Rovnako tak urobil 29. septembra 1997.

Dňa 19. augusta 1998 navrhovateľ doplnil svoj návrh z 30. júla 1998 a domáhal sa zaplatenia sumy 1 601 024 Sk.

Dňa 8. februára 1999 navrhovateľ požiadal o nariadenie pojednávania.

Dňa 30. novembra 1999 okresný súd uznesením č. k. 16 C 55/97-104 konanie proti odporcovi v 2. a 3. rade zastavil.

Dňa 5. septembra 2000 navrhovateľ požiadal okresný súd o nariadenie pojednávania.

Dňa 23. októbra 2000 okresný súd uznesením č. k. 16 C 55/97-108 konanie v časti návrhu na zaplatenie sankčných úrokov v celkovej sume 1 045 580 Sk zastavil. Zároveň pripustil zmenu petitu.

Dňa 30. októbra 2000 okresný súd zaslal účastníkom konania návrh manželov R., ktorým žiadali o pristúpenie do konania.

Dňa 17. novembra 2000 ministerstvo životného prostredia oznámilo okresnému súdu, že nemá výhrady proti vstupu manželov R. do konania ako vedľajších účastníkov na strane odporcov. Navrhovateľ vo svojom vyjadrení doručenom súdu 23. novembra 2000 nesúhlasil s pristúpením menovaných do konania.

Dňa 23. februára 2001 navrhovateľ urgoval nariadenie pojednávania.

Dňa 29. marca 2001 okresný súd vyzval manželov R., aby oznámili a zdokladovali skutočnosti, o ktoré opierajú svoj právny záujem na výsledku konania. Keďže sa zásielky nepodarilo menovaným doručiť, okresný súd zopakoval doručovanie 24. apríla 2001.

Dňa 21. mája 2001 manželia R. odpovedali na výzvu okresného súdu.

Dňa 3. septembra 2001 navrhovateľ splnomocnil JUDr. A. M. na zastupovanie v predmetnej veci.

Dňa 10. októbra 2001 okresný súd uznesením č. k. 16 C 55/97-133 rozhodol, že manželov R. nepripúšťa do konania.

Dňa 8. novembra 2001 manželia R. podali odvolanie proti uzneseniu okresného súdu, ktorým neboli pripustení do konania.

Dňa 14. októbra 2001 okresný súd doručil uvedené odvolanie účastníkom konania.

Dňa 15. novembra 2001 bol doručený spis krajskému súdu, aby rozhodol o uvedenom odvolaní.

Dňa 22. februára 2002 krajský súd svojím uznesením č. k. 18 Co 491/01-142 prvostupňové uznesenie potvrdil.

Dňa 26. marca 2002 bol spis vrátený okresnému súdu, ktorý 4. apríla 2002 doručil uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Dňa 8. augusta 2002 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 15. október 2002.

Dňa 15. októbra 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na návrh navrhovateľa na 10. december 2002.

Dňa 10. decembra 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu neprítomnosti právnej zástupkyne navrhovateľa.

Dňa 27. decembra 2002 navrhovateľ upravil svoju žalobu.

Dňa 20. januára 2003 okresný súd vyzval navrhovateľa, aby oznámil, či žiada zámenu účastníkov konania podľa § 92 ods. 4 OSP alebo či žiada o pripustenie ďalšieho účastníka na strane odporcov.

Dňa 14. marca 2003 navrhovateľ podal okresnému súdu návrh na vydanie rozhodnutia.

Dňa 28. októbra 2003 navrhovateľ urgoval vydanie rozhodnutia o vrátenie časti súdneho poplatku.

Dňa 10. novembra 2003 okresný súd vyzval ministerstvo životného prostredia, aby sa vyjadriilo, či súhlasí so zámenou účastníkov konania na strane odporcov.

Dňa 14. mája 2004 navrhovateľ urgovoal vrátenie časti súdneho poplatku.

Dňa 18. mája 2004 navrhovateľ požiadal okresný súd o nariadenie termínu pojednávania.

Dňa 29. októbra 2004 okresný súd opätovne vyzval ministerstvo životného prostredia, aby zaujalo stanovisko k zámene účastníkov konania na strane odporcov.

Dňa 22. novembra 2004 ministerstvo životného prostredia oznámilo okresnému súdu, že nemôže zastupovať Slovenskú republiku v predmetnej záležitosti.

Dňa 23. decembra 2004 JUDr. A. M. oznámila okresnému súdu, že 30. júna 2003 vypovedala plnú moc navrhovateľovi.

Dňa 24. marca 2005 okresný súd vyzval navrhovateľa, aby oznámil, či žiada zámenu účastníkov konania podľa § 92 ods. 4 OSP a či žiada o „pripustku“ ďalšieho účastníka na strane odporcu.

Dňa 7. apríla 2005 navrhovateľ oznámil okresnému súdu, že žiada zmenu účastníkov konania, keď namiesto doterajšieho navrhovateľa vstupuje účastník konania sťažovateľ (R. R.), a to na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo 17. novembra 2003.

Dňa 7. júla 2005 okresný súd uznesením č. k. 16 C 55/97-203 pripustil do konania namiesto navrhovateľa sťažovateľa.

Dňa 27. júla 2005 ministerstvo životného prostredia oznámilo okresnému súdu, že kompetencie vo vzťahu k danej veci prešli do pôsobnosti Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo výstavby“).

Dňa 30. novembra 2005 okresný súd uznesením upravil záhlavie svojho rozhodnutia zo 7. júla 2005 č. k. 16 C 55/97-189 tak, že ministerstvo životného prostredia sa nahrádza ministerstvom výstavby.

Dňa 18. apríla 2006 sťažovateľ urgovoal vydanie rozhodnutia o vrátení časti súdneho poplatku, pričom svoju urgenciu zopakoval aj 29. mája 2006.

Dňa 29. mája 2006 okresný súd uznesením č. k. 16 C 55/97-2003 rozhodol, že sťažovateľovi zaplatený súdny poplatok nevracia.

Dňa 2. júna 2006 okresný súd vyzval ministerstvo výstavby, aby oznámilo, či súhlasí so zámenou účastníka konania na strane odporcov.

Dňa 4. septembra 2006 okresný súd uznesením č. k. 16 C 55/97-208 opravil záhlavie uznesenia z 29. mája 2006.

Dňa 4. septembra 2006 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 29. mája 2006, ktorým nebolo vyhovené jeho žiadosti o čiastočné vrátenie súdneho poplatku.

Dňa 8. septembra 2006 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o uvedenom odvolaní.

Dňa 25. septembra 2006 sa ministerstvo výstavby vyjadrilo k uzneseniu zo 4. septembra 2006 a zároveň proti nemu podalo odvolanie.

Dňa 18. októbra 2006 bol spis vrátený okresnému súdu bez meritórneho rozhodnutia.

Dňa 27. októbra 2006 bol spis znovu predložený s poukazom na ustanovenie § 209 OSP krajskému súdu na rozhodnutie.

Dňa 28. februára 2007 krajský súd uznesením č. k. 3 Co 487/06-228 zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu tak, že „*Navrhovateľovi sa vracia súdny poplatok vo výške 65 760 Sk*“.

Dňa 23. apríla 2007 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 25. apríla 2007 bol daný pokyn na doručenie uvedeného uznesenia krajského súdu účastníkom konania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 55/97 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene účastníka konania na strane

navrhovateľa, a to na základe singulárnej sukcesie (postúpenia pohľadávky navrhovateľa, ktorá je predmetom napadnutého konania, na sťažovateľa). Keďže singulárna sukcesia (na rozdiel od univerzálnej sukcesie) nevyvoláva automaticky aj procesnoprávne nástupníctvo (sukcesiu), musel konajúci okresný súd uplatňovanú zmenu svojím uznesením pripustiť. Na základe návrhu navrhovateľa na pripustenie zmeny účastníkov konania zo 6. apríla 2005 okresný súd tomuto návrhu vyhovel svojím uznesením č. k. 16 C 55/97-189 zo 7. júla 2005.

V prípade procesného nástupníctva ústavný súd skúma možné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. možné porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období, počas ktorého bol sťažovateľ účastníkom posudzovaného konania.

Ústavný súd však v rámci posúdenia základnej otázky - či sa vec sťažovateľa prerokovala na konajúcom súde bez zbytočných prietáhov - však prihliada aj na deň začatia konania na uvedenom súde a na dobu, ktorá v konaní uplynula do okamihu, keď sa sťažovateľ stal účastníkom posudzovaného konania (mutatis mutandis III. ÚS 229/04).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, dĺžka napadnutého konania podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitosť posudzovanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Doterajšia dĺžka napadnutého konania teda nebola vyvolaná správaním sťažovateľa, resp. jeho právneho predchodcu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania už jedenásť rokov bez rozhodnutia vo veci samej je samo osebe celkom jednoznačne neprimerané. Okrem toho ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci absolútne nečinný do 7. júla 2005 (keď sťažovateľa pripustil do konania). Najmenej počas takmer štyroch rokov a ani po tomto období počas poldruha roka vo veci nevykonával žiadny úkon smerujúci k odstráneniu

právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v napadnutej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priesťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani iba v dôsledku správania účastníkov, ale predovšetkým v dôsledku postupu súdu.

Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné priesťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, „*ktoré boli spôsobené neprimerane vysokým počtom pridelených vecí v oddelení zákonnej sudkyne ako i pretrvávajúcim poddimenzovaným stavom sudcov a administratívnych pracovníkov na Okresnom súde Bratislava I.*“, nemožno akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priesťahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí - a teda vykonanie spravodlivosti - bez zbytočných priesťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálnu kapacitu príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných priesťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedníčky súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy

a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk, ktoré odôvodnil najmä tým, že *„nekonaním súdu vznikla sťažovateľovi ujma, v dôsledku ktorej sa sťažovateľ nachádza vo finančnej situácii neumožňujúcej plniť si svoje záväzky (...), pričom sa táto neistota prenáša aj do jeho rodinného a spoločenského života, (...) a vznikla zároveň aj ujma morálna, nakoľko sa sťažovateľ nemôže v primeranej lehote domôcť svojich práv“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, ako aj vzhľadom na všetky okolnosti zisteného porušenia jeho práv a s prihliadnutím aj na to, že sťažovateľ sa stal účastníkom konania od 7. júla 2005, považuje za primerané v sume 50 000 Sk.

Z uvedených dôvodov o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia 16. augusta 2006 a podanie sťažnosti 21. augusta 2006). Za dva úkony vykonané v roku 2006 patrí odmena v sume dvakrát po 2 730 Sk, preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 5 460 Sk. Spolu s režijným paušálom ku každému úkonu (2 x 164 Sk v roku 2006) tvorí náhrada trov za dva úkony vykonané v roku 2006 sumu 5 788 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Celkové trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú spolu s DPH zaokrúhlene sumu 6 888 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľom rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2008